

S P R I E D U M S

Rīgā 2008.gada 6.maijā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore R.Vīduša
 senatore D.Mita
 senators J.Neimanis

piedaloties pieteicējas *Ļ.C.* pārstāvei *I.I.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *Ļ.C.* pieteikumu par Olaines pagasta padomes rīcību un zaudējumu atlīdzību, sakarā ar Olaines pagasta padomes kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 22.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 1992.gada 10.aprīlī Rīgas rajona Olaines pagasta Tautas deputātu padome nolēma piešķirt *Ļ.C.* zemi (dārzkopības sabiedrības „Ežupe” dārzs Nr.185, platība 600 m²) pastāvīgā lietošanā ar lietošanas tiesību pāreju citām personām.

1998.gada 18.februārī Olaines pagasta padome nolēma nodot to pašu zemi *B.P.* pastāvīgā lietošanā ar lietošanas tiesību pāreju citām personām.

[2] *Ļubova Cerkovnaja* 2005.gada 1.aprīlī iesniedza pieteikumu tiesā, lūdzot konstatēt, ka, neievērojot zemes lietošanas tiesību izbeigšanas procesuālo kārtību un neinformējot pieteicēju par zemes lietošanas tiesību atņemšanu, atbildētāja – Olaines pagasta pašvaldība – pieļāvusi prettiesisku bezdarbību. Pieteicēja lūdza arī uzlikt pienākumu atbildētājai izmaksāt pieteicējai atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem, kas radušies atbildētājas faktiskās rīcības rezultātā; noteikt atlīdzinājuma apmēru Ls 5100. Pieteikumā norādīts, ka, pieņemot lēmumu par dārzkopības sabiedrības „Ežupe” individuālā augļu dārza Nr.185 zemes

nodošanu pastāvīgā lietošanā *B.P.*, atbildētāja prettiesiski atņēma zemes lietošanas tiesības pieteicējai.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2006.gada 21.aprīļa spriedumu pieteikumu apmierināja daļēji un atzina par prettiesisku Olaines pagasta padomes faktisko rīcību, nepieņemot lēmumu par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu pieteicējai un neinformējot viņu par zemes piešķiršanu citai personai, kā arī piedzina no atbildētājas par labu pieteicējai atlīdzinājumu Ls 433.

[4] Izskatījusi atbildētājas apelācijas sūdzību un pieteicējas pretapelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2007.gada 22.oktobra spriedumu pieteikumu apmierināja daļā un atzina par prettiesisku Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmumu par zemes nodošanu pastāvīgā lietošanā *B.P.* Tiesa uzlika par pienākumu Olaines pagasta padomei no zemes reformas pabeigšanai paredzētajām zemēm piešķirt pieteicējai zemesgabalam Rīgas rajona Olaines pagasta dārzkopības saimniecības „Ežupe” Nr.185 līdzvērtīgu zemes gabalu. Ja Olaines pagasta padome lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā pieteicējai pieņemt nevar vai pieteicēja atsakās no piešķirtā zemesgabala, spriedums daļā par pienākuma uzlikšanu Olaines pagasta padomei zaudē spēku. Ja spriedums daļā par pienākuma uzlikšanu Olaines pagasta padomei pieņemt lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā pieteicējai zaudē spēku, uzlikt par pienākumu Olaines pagasta padomei atlīdzināt pieteicējai zaudējumus Ls 5100. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Pieteicējas prasījums atlīdzināt morālo kaitējumu un materiālos zaudējumus Ls 5900 nav izskatāms apelācijas instancē, jo šāds prasījums pieteikumā nav izteikts.

[4.2] No lietas materiāliem nav secināms, kādi bija atbildētājas apsvērumi, pieņemot lēmumu par zemes dārzkopības sabiedrībā „Ežupe” nodošanu pastāvīgā lietošanā *B.P.* ar lietošanas tiesību pāreju citām personām. Ar Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmumu par zemes nodošanu *B.P.* pastāvīgā lietošanā, atbildētāja vienlaicīgi pieņēmusi lēmumu, ar kuru pieteicējai ir atņemtas pastāvīgās lietošanas tiesības uz zemi, tādējādi atceļot Olaines pagasta Tautas deputātu padomes 1992.gada 10.aprīļa lēmumu par zemes piešķiršanu pieteicējai.

[4.3] Tā kā ar Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmumu par zemes nodošanu *B.P.* pastāvīgā lietošanā faktiski ir izbeigtas pieteicējas pastāvīgās lietošanas tiesības uz zemi, prasījuma priekšmets lietā ir Olaines pagasta padomes izdots administratīvais akts – 1998.gada 18.februāra lēmums par zemes nodošanu *B.P.* pastāvīgā lietošanā. Tā kā šis lēmums ir zaudējis spēku (zemesgabals ir reģistrēts zemesgrāmatā), tiesai jālemj par tā tiesiskumu.

[4.4] Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmums ir pieteicējai nelabvēlīgs administratīvais akts, kurš bija obligāti pamatojams ar Satversmes, likuma vai starptautisko

tiesību normu. Lēmumā ir atsauce uz likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību” 14.pantu, bet minētā norma neregulē jautājumu par pastāvīgās lietošanas tiesību izbeigšanu. Likums „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību” neparedz iespēju piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā citai personai, iekams nav pieņemts lēmums par zemes atņemšanu. Līdz ar to ir pārkāpts likuma atrunas princips. Pieņemot lēmumu, pieteicējai arī nav bijis paziņots, ka tiek izskatīts jautājums par viņai nelabvēlīga akta izdošanu, tādējādi ir pārkāpts procesuālā taisnīguma princips. Minēto principu pārkāpumu dēļ minētais lēmums atzīstams par prettiesisku.

[4.5] Atbildētājas darbība, nodarot pieteicējai zaudējumus, izpaužas Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmuma pieņemšanā. Atbildētājas vaina prettiesiska administratīvā akta izdošanā ir konstatēta, atzīstot pieņemtā lēmuma prettiesiskumu. Nepastāv šaubas par cēloņsakarību starp atbildētājas pieņemto lēmumu par zemes atņemšanu pieteicējai un pieteicējai nodarītajiem zaudējumiem, jo administratīvā akta izdošanas rezultātā pieteicēja ir zaudējusi pastāvīgās lietošanas tiesības uz zemi, tai skaitā tiesības iegūt to īpašumā.

Nav apšaubāms arī fakts, ka pieteicējai no atbildētājas prettiesiskās darbības ir radušās tiesības uz zaudējumu atlīdzību, un ir nosakāms zaudējumu apmērs par zemes pastāvīgās lietošanas tiesību atņemšanu.

[4.6] Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 294.panta otrās daļas 1. un 5.punktu, šajā lietā ir iespējams risināt jautājumu par zaudējumu atlīdzināšanu, izdodot pieteicējai labvēlīgu aktu un piešķirot līdzvērtīgu zemi. Proti, lietas ietvaros ir iespējams precizēt zaudējumu atlīdzības prasījumu un izskatīt prasījumu par aizskarto tiesību atjaunošanu.

[4.7] No likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos” izriet, ka iestāde varētu atlīdzināt ar prettiesisko administratīvo aktu nodarītos zaudējumus, piešķirot pieteicējai līdzvērtīgu zemi no zemes reformas pabeigšanai paredzētajām zemēm, ja Olaines pagasta pašvaldības teritorijā būs zeme, kas paredzēta zemes reformas pabeigšanai.

[4.8] Tā kā šajā lietā izdodamais ir obligātais administratīvais akts un iestādei vairs nav jāizdara lietderības apsvērumi, spriedumā nosakāms, ka pašvaldībai 6 mēnešu laikā jāpiešķir pieteicējai pastāvīgā lietošanā zeme.

[4.9] Tā kā pastāv iespēja, ka varētu izcelties strīdi par piešķirtās zemes atzīšanu par līdzvērtīgu pieteicējai atņemtajai, kā arī strīds par piešķiršanas nosacījumiem, ir jāparedz atceļošs nosacījums attiecībā uz pieteicējas piekrišanu pieņemt pašvaldības izvēlēto zemes gabalu. Tādējādi pieteicējai būtu piešķiramas tiesības atteikties no pašvaldības piedāvātās zemes, kā rezultātā pieteicējai atjaunotos tiesības prasīt zaudējumu atlīdzināšanu naudā.

[4.10] Tā kā pieteicējai piešķirtās lietošanas tiesības uz zemi paredzēja iespēju šo zemi iegūt īpašumā, pieteicējai nodarītie zaudējumi aprēķināmi tādā apmērā kā zaudējumi par īpašumā esošu īpašumu, kas uz sprieduma taisīšanas brīdi ir Ls 11 000.

Tomēr, lai samazinātu iespējamos zaudējumus, pieteicējai bija pienākums apmeklēt piešķirto zemes gabalu, bet pieteicēja to nav darījusi. Pieteicēja arī nav pildījusi tai noteikto zemes lietotāja pienākumu – laikā nomaksāt zemes nodokli. No minētā ir konstatējama pieteicējas nepienācīga rūpība savas mantas apsaimniekošanā. Līdz ar to pieteicējai pienākošās atlīdzības apmērs ir samazināms līdz pieteicējas norādītajam – Ls 5100.

[5] Par apgabaltiesas spriedumu Olaines pagasta padome ir iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz spriedumu atcelt daļā, ar kuru Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmums atzīts par prettiesisku un Olaines pagasta padomei uzdots piešķirt pieteicējai zemi, kā arī, ja to nav iespējams izdarīt, piešķirt atlīdzinājumu. Kasācijas sūdzībā norādīti tālāk minētie argumenti.

[5.1] Tiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 294.panta pirmo daļu, 300.panta otro daļu un 302.panta pirmo un otro daļu, jo tiesa ir izskatījusi prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, lai gan tas nebija izteikts pirmās instances tiesā. Līdz ar sprieduma atcelšanu daļā par pienākuma uzlikšanu izdot administratīvo aktu ir jāatceļ arī spriedums daļā par sprieduma spēka zaudēšanu, ja aktu nav iespējams izdot, kā arī par zaudējumu atlīdzināšanu, jo šīs sprieduma daļas var pastāvēt tikai vienlaicīgi.

[5.2] Minēto tiesību normu pārkāpums ir saskatāms arī, tiesai apmierinot prasījumu par Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmuma atzīšanu par prettiesisku, jo šādu prasījumu pieteicēja pirmās instances tiesā nebija izteikusi. Ja pieteicēja šādu prasījumu būtu izteikusi, tiesvedība būtu izbeidzama pārsūdzēšanas termiņa nokavējuma dēļ.

[5.3] Tiesa, aprēķinot zaudējumus, pretēji Civillikuma 1792.pantam priekšmeta vērtību nepamatoti ir noteikusi uz sprieduma taisīšanas brīdi, nevis uz zaudējumu nodarīšanas brīdi. Turklāt nepamatoti ir noteikts arī pats priekšmets, jo vērtība ir noteikta zemei, nevis zemes pastāvīgās lietošanas tiesībām. Pieteicējai lietā ir izbeigtas pastāvīgās lietošanas tiesības, nevis ir tikusi atsavināta zeme.

[6] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve kasācijas sūdzību neatzina. Atbildētājs pārstāvis uz tiesas sēdi nebija ieradies. Tā kā atbildētājai par tiesas sēdes laiku bija pienācīgi paziņots, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 342.pantam nolēma izskatīt lietu bez atbildētājas pārstāvja piedalīšanās.

Motīvu daļa

[7] Atbildētāja savā kasācijas sūdzībā izvirza iebildumus par to, ka apgabaltiesa izskatījusi prasījumus, kas nebija ietverti pieteikumā un netika izskatīti pirmās instances tiesā. Šie iebildumi pārbaudāmi vispirms.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmo un otro daļu apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā, un izskata lietu pēc būtības tādā apjomā, kā lūgts apelācijas un pretapelācijas sūdzībā. Tāpat jāņem vērā, ka arī pirmās instances tiesai ir jāizskata tikai tie prasījumi, kuri pieteikti, kamēr pirmās instances tiesā nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības, kā tas izriet no Administratīvā procesa likuma 145.panta otrās daļas 2.punkta.

[9] Vēršoties pirmās instances tiesā, pieteicēja lūdza tiesu konstatēt, ka, neievērojot zemes lietošanas tiesību izbeigšanas procesuālo kārtību un neinformējot pieteicēju par zemes lietošanas tiesību atņemšanu, atbildētāja pieļāvusi prettiesisku bezdarbību, kā arī lūdza uzlikt pienākumu atbildētājai izmaksāt pieteicējai atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem, nosakot atlīdzinājuma apmēru Ls 5100.

Pieteikumā tika norādīts, ka Olaines pagasta padome, pieņemot 1998.gada 18.februāra lēmumu par zemes nodošanu pastāvīgā lietošanā *B.P.*, reizē ir atņēmusi zemes lietošanas tiesības pieteicējai, un šāda rīcība ir prettiesiska – netika pieņemts atsevišķs lēmums par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu pieteicējai, viņa netika par to informēta.

Senāts secina, ka pieteicēja būtībā pārsūdzējusi lēmumu par zemes pastāvīgās lietošanas tiesību piešķiršanu citai personai un pieteikumā norādījusi apsvērumus, kādēļ šis lēmums ir prettiesisks. Pieteikuma lūguma daļā noformulētais prasījums par atbildētājas bezdarbības atzīšanu par prettiesisku būtībā ir pamats, kādēļ par prettiesisku atzīstama zemes piešķiršana citai personai, resp., kādēļ ir prettiesisks Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmums.

[10] Administratīvo tiesu praksē ir nostiprinājusies atziņa, ka, pieņemot pieteikumu un izspriežot lietu, ir jāievēro privātpersonas tiesību ievērošanas princips tādējādi, ka pieteikuma priekšmets ir jānosaka atbilstoši pieteicēja gribai, kura secināma no pieteikuma satura kopumā, pat ja pieteikuma lūguma daļā prasījums ir norādīts neprecīzi vai neatbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.pantā norādītajiem pieteikuma priekšmetiem (*sk., piemēram, Senāta 2007.gada 21.decembra lēmuma lietā Nr.SKA-760/2007 6.punktu, Senāta 2007.gada 12.decembra lēmuma lietā Nr.SK-710/2007 7.punktu*). Proti, tiesa interpretē pieteikumā ietverto prasījumu tā, kā to atbilstoši likuma normām būtu formulējis saprātīgs pieteicējs. Ja no pieteikuma ir saprotams, ka tiek pārsūdzēts konkrēts administratīvais akts, tad tiesai ir ne tikai

5. lappuse no 9

tiesības, bet arī pienākums ierosināt un skatīt lietu par šo administratīvo aktu, pat ja pieteicējs formāli lūdzis atzīt par prettiesisku kādu rīcību vai bezdarbību šā akta izdošanas procesā.

Tāpat jāņem vērā, ka tiesai ir jāievēro Administratīvā procesa likuma 184.pantā norādītie pieļaujамie pieteikuma priekšmeti. Tā, minētā panta 1. un 2.punkts paredz, ka ir pārsūdzams administratīvais akts un faktiskā rīcība, tātad konkrētu tiesisko attiecību noslēdzošais lēmums vai rīcība, nevis pašas par sevi atsevišķas procesuālās darbības (bezdarbība) vai nepareiza iestādes argumentācija šā administratīvā procesa laikā. Uz to, citastarp, pareizi norādījusi pati atbildētāja savā apelācijas sūdzībā (*lietas 102.lapa*). Turklāt, kā iepriekš norādīts, tas ir tiesas pienākums – atbilstoši pieteikuma saturam konstatēt īsto prasījumu un kvalificēt to atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.pantam.

[11] Administratīvā rajona tiesa ar spriedumu ir atzinusi par prettiesisku atbildētājas faktisko rīcību, nepieņemot lēmumu par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu pieteicējai un neinformējot pieteicēju par zemes piešķiršanu citai personai, tātad atbilstoši pieteikuma lūguma daļā ietvertajam formulējumam.

Tai pašā laikā Senāts konstatē, ka tiesa ir vērtējusi šo atbildētājas rīcību un pieteicējas tiesību aizskārumu tieši kontekstā ar 1998.gada 18.februāra lēmuma pieņemšanu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā *B.P.* Tātad tiesa būtībā vērtējusi Olaines pagasta padomes pārkāpumus šā lēmuma pieņemšanā.

Līdz ar to apgabaltiesa, apelācijas instancē izskatot prasījumu par Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmuma prettiesiskumu un šai sakarā vērtējot lēmumu tieši no pieteicējas tiesību aizskāruma viedokļa, lietu pēc būtības ir izskatījusi tieši tajā apjomā, kādā to faktiski lūgusi pieteicēja un kādā to tika skatījusi pirmās instances tiesa. Apgabaltiesa tādējādi novērsusi nepareizību pirmās instances tiesas spriedumā – lietu izskatījusi atbilstoši pieteikumam, pēc būtības nepārsniedzot lietas izskatīšanas robežas, turklāt pareizi noformulējot prasījumu un attiecīgi arī sprieduma rezolutīvo daļu.

Tādējādi apgabaltiesa nav pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmo un otro daļu.

[12] Atbildētāja savā kasācijas sūdzībā norāda, ka apgabaltiesa nepamatoti izskatījusi prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (par līdzvērtīga zemes gabala piešķiršanu lietošanā pieteicējai). Senāts šo iebildumu uzskata par nepamatotu turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Apgabaltiesa, lai arī atsaukusies uz Administratīvā procesa likuma 254.pantu (spriedums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu), pienākumu lemt par līdzvērtīgas zemes piešķiršanu ir uzlikusi kā vienu no alternatīvām iespējām zaudējumu atlīdzināšanā. Prasījums par

zaudējumu atlīdzināšanu kopumā ir pakārtots pamatprasījumam par administratīvo aktu (Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmumu). Pieteicēja sākotnēji pieteikumā ietvēra lūgumu atlīdzināt viņai nodarītos zaudējumus naudas izteiksmē, taču lietas izskatīšanas laikā tiesa noskaidroja, ka pieteicējai un arī pašvaldībai iespējama alternatīva ir līdzvērtīgas zemes lietošanas tiesību piešķiršana (*sk. apgabaltiesas sprieduma 18.punktu*). Senāta ieskatā, pieteikumā sākotnēji norādītā pieteicēja vēlme par zaudējumu atlīdzināšanas veidu nav uzskatāma par stingru un viennozīmīgu ierobežojumu, izlemjot zaudējumu atlīdzināšanas prasījumu. Tieši otrādi, Administratīvā procesa likuma jēgai atbilst spriedums, ar kuru tiesa nosaka konkrētajā gadījumā piemērotāko un taisnīgāko zaudējumu atlīdzināšanas veidu, protams, nepārsniedzot prasījuma robežas, piemēram, prasīto apmēru. Spriedumam ir jābūt vērīgam uz privātpersonas un publisko tiesību subjekta attiecību taisnīgu noregulēšanu. To var netieši secināt no Administratīvā procesa likuma 94.panta ceturtais daļas, kas paredz, ka publisko tiesību subjekts atlīdzināšanas pienākumu var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, tāpat arī no Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 13.panta ceturtais daļas, kas paredz, ka iestāde (izskatot iesniegumu par zaudējumu atlīdzināšanu) pēc sava ieskata var cietušajam nodarīto mantisko zaudējumu atlīdzināt tādā veidā, ka nevis izmaksā zaudējuma atlīdzinājumu, bet atjauno faktisko stāvokli, kādā atradās cietušā manta pirms zaudējuma nodarīšanas.

Ir būtiski, lai tiesa nepārkāpj prasījuma robežas, un uz to ir vērsta, citastarp, Administratīvā procesa likuma 294.pantā ietvertā prasība, ka apelācijas sūdzībā nedrīkst grozīt pieteikuma priekšmetu vai pamatu, ietvert jaunus prasījumus, kā arī 302.panta pirmā un otrā daļa, kas prasa apelācijas instances tiesai ievērot lietas izskatīšanas robežas.

Pieteicējas vēlme, kas secināma no sākotnējā pieteikuma, ir rast adekvātu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem, kas viņai nodarīti līdz ar zemes gabala nodošanu citai personai. Turklāt vērā ņemams, ka vēlmi saņemt atlīdzinājumu naudas izteiksmē pieteicēja bija norādījusi, vadoties no apsvēruma, ka strīdus zemesgabals jau nodots īpašumā citai personai un līdz ar to nav iespējams pilnībā atjaunot agrāko stāvokli (*sk. pieteikumu, lietas 5.lapa*). Līdz ar to apgabaltiesa nav pārkāpusi prasījuma robežas, nedz lemjot par mantiskā kaitējuma apmēru, nedz arī kā pirmo no iespējamiem atlīdzinājuma veidiem paredzot pienākumu piešķirt lietošanā līdzvērtīgu zemi.

[13] Atbildētāja kasācijas sūdzībā norāda, ka, pat ja tiesa varētu skatīt prasījumu par Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmumu, tiesvedība lietā būtu izbeidzama un prasījums nevarētu tikt apmierināts tā iemesla dēļ, ka pieteicēja nokavējusi procesuālo termiņu administratīvā akta pārsūdzēšanai.

Senāta ieskatā šis arguments ir būtisks, jo neattaisnots termiņa nokavējums, kā pamatoti norāda atbildētāja, var būt šķērslis, lai tiesa pieteikumu izskatītu pēc būtības (ja tiesa ir noraidījusi iesniegto lūgumu par termiņa atjaunošanu) vai lai apmierinātu pieteikumu (ja nav iesniegts lūgums par termiņa atjaunošanu, bet lieta ir ierosināta un tiek izskatīta pēc būtības) (sk. tiesu prakses vispārinājumu „Pieteikuma nepieņemšana vai tiesvedības izbeigšana lietā sakarā ar to, ka pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav šādu tiesību”. Publ. <http://www.at.gov.lv>, 27.–30.lpp.)

[14] Administratīvā rajona tiesa lietu ierosinājusi par Olaines pagasta padomes faktisko rīcību. Spriedumā tiesa pieteikuma iesniegšanas termiņu pārbaudījusi pēc Administratīvā procesa likuma 188.panta ceturtās daļas, kura paredz, ka pieteikumu par iestādes faktisko rīcību var iesniegt viena gada laikā no dienas, kad pieteicējam kļuvis zināms par iestādes konkrēto faktisko rīcību. Administratīvā rajona tiesa konstatēja, ka pieteicēja par atbildētājas faktisko rīcību uzzināja no Valsts zemes dienesta Lielrīgas reģionālās nodaļas 2005.gada 24.marta vēstules, un atzina, ka pieteicēja nav nokavējusi pieteikuma iesniegšanas termiņu.

Administratīvā apgabaltiesa, secinot, ka pieteikuma priekšmets ir Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmums, nav vērtējusi, vai ir ievērots procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai par šo administratīvo aktu. Lai arī lieta ir ierosināta un pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka nav nokavēts pieteikuma iesniegšanas termiņš, apgabaltiesai bija jāņem vērā, ka pirmās instances tiesa bija nepareizi noteikusi prasījumu un attiecīgi nebija izvērtējusi procesuālo termiņu ievērošanu.

Senāta ieskatā minētā lēmuma adresāts ir *B.P.*, taču ar šo lēmumu nepārprotami ir aizskartas pieteicējas tiesības, jo tā rezultātā *B.P.* radās iespēja lietot un vēlāk iegūt īpašumā zemesgabalu, liedzot šādas tiesības pieteicējai. Tādējādi apgabaltiesai ir jānoskaidro pieteikuma par šādu lēmumu iesniegšanas termiņš, savukārt termiņa nokavējuma konstatēšanas gadījumā atkarībā no tā, vai pieteicēja lūdz termiņu atjaunot, jālemj par termiņa atjaunošanu vai, ja tāds lūgums netiek saņemts, jāizskata lieta pēc būtības, ievērojot, ka neattaisnots termiņa nokavējums ir patstāvīgs pamats pieteikuma noraidīšanai.

[15] Tā kā lietā nav izvērtēti apstākļi saistībā ar pieteikuma iesniegšanas termiņu un tas varēja novest pie nepareiza lietas izskatīšanas rezultāta, apgabaltiesas spriedums ir atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apgabaltiesai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 2.punktu un 351.pantu,
Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 22.oktobra spriedumu daļā, ar kuru:

1) atzīts par prettiesisku Olaines pagasta padomes 1998.gada 18.februāra lēmums par zemes nodošanu pastāvīgā lietošanā *B.P.*,

2) uzlikts pienākums Olaines pagasta padomei no zemes reformas pabeigšanai paredzētajām zemēm piešķirt *Ļ.C.* zemesgabalam Rīgas rajona Olaines pagasta dārzkopības saimniecības „Ežupe” Nr.185 līdzvērtīgu zemes gabalu,

3) noteikts, ka gadījumā, ja Olaines pagasta padome lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā *Ļ.C.* pieņemt nevar vai *Ļ.C.* atsakās no piešķirtā zemesgabala, spriedums daļā par pienākuma uzlikšanu Olaines pagasta padomei zaudē spēku,

4) noteikts, ka gadījumā, ja spriedums daļā par pienākuma uzlikšanu Olaines pagasta padomei pieņemt lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā *Ļ.C.* zaudē spēku, uzlikts par pienākumu Olaines pagasta padomei atlīdzināt *Ļ.C.* zaudējumus 5100 latu apmērā,

un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore

R.Vīduša

Senatore

D.Mita

Senators

J.Neimanis